

польские повести, т. 2. М., 1974; Повести и рассказы. Л., 1979.

Літ.: Стახеев Б. Войцех Жукровский. В кн.: Писатели Народной Польши. М., 1976. Ю. Л. Булаховська.

ЖУЛИНСЬКИЙ Микола Григорович (25.VIII 1940, с. Новосілки, тепер Млинівського р-ну Ровен. обл.) — укр. рад. літературознавець і критик, доктор філологічних наук з 1982, член-кореспондент АН УРСР з 1990. Член КПРС з 1967. Закінчив 1968 Київ. ун-т. З 1972 працює в Ін-ті л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР (з 1978 — заст. директора). У центрі дослідницьких інтересів Ж. — морально-етичні пошуки сучас. рад. багатонац. прози та поезії, проблеми створення худож. характеру, жанрові і стилеві особливості сучас. л-ри, питання письменницької майстерності. Автор книжки нарисів «Юність моя — комсомолія» (1971), літ.-крит. праць «Пафос життєствердження» (1974), «Концепція людини в радянській літературі» (1976), «Людина як міра часу» (1979), «Людина в літературі» (1983), «Наближення» (1986), статей, передмов, оглядів, серії розвідок про несправедливо замовчуваних письменників. За ст. «Найгуманішніша мета» та «Правда життя, правда характеру» удостоєний 1978 Респ. премії в галузі літ.-худож. критики (тепер ім. О. І. Білецького). Портрет с. 213.

Тв.: Із забутих — в безсмертя. К., 1990.

Літ.: Громова В. Становление идеала. «Литературное обозрение», 1975, № 1; Голубева З. З думкою про людину. «Прапор», 1981, № 2; Стрельбицкий М. Человек в литературе. «Радуга», 1984, № 11; Брюховецкий В. С., Довчик В. Г. Цінність суспільства і художня. «Комуніст України», 1985, № 2; Абліцов В. [Рец. на кн.: Жулинський М. Г. Наближення: Літературні дороги]. «Радянське літературознавство», 1988, № 11. В. С. Брюховецький.

ЖУПАН Йосип Васильович (22.VI 1904, с. Бородівка, тепер Мукачівського району Закарп. обл. — 5.XII 1987, Мукачів) — рос. рад. письменник. Член КПРС з 1949. Закінчив 1956 Ужгор. ун-т. Учителював у селах Закарпаття. 1939 під час хортистської окупації Закарпаття був висланий до Угорщини. Працював директором Мукачів. історико-краєзнавчого музею (1946—50), директором школи (1950—56), на видавничій роботі (1956—62). Вірші та оповідання Ж. з'явилися в закарпат. пресі 1922. За рад. часу вийшли книги оповідань «Теплий хліб» (1958), «Багряне небо» (1961), «Лялька» (1964), «Чекаєм тебе» (1972), «Високоосний рік» (1974), «Рідні берізки» (1984), «Недоспівана пісня» (1986) та ін. Твори Ж. присвячені життю трудящих краю в умовах бурж. режиму, їхній боротьбі за соціальне і нац. визволення. Ряд творів Ж. опубл. в угорських перекладах. Окремі твори Ж. укр. мовою переклали І. Чендей, В. Панченко, П. Скунець, Ю. Шкробиниць, В. Поп.

Тв.: Яблоня цветет. Ужгород. 1980.

Літ.: Вишневський І. Йосип Васильович Жупан. В кн.: Вишневський І. Закарпатські новелісти. Львів, 1960.

ЖУПАНИН Степан Ілліч (18.I 1936, м. Іршава, тепер Закарп. обл.) — укр. рад. поет, канд. пед. наук з 1973. Член КПРС з 1961. Закінчив 1959 Ужгор. ун-т. Учителював, був на журналіст. роботі. Викаладав 1974—87 в Ужгор. ун-ті, з 1987 — зав. кафедрою педагогіки і психології обл. ін-ту вдосконалення вчителів (Ужгород). Автор поетич. книжок для дітей «Бджілка» (1959), «Сестрички-смерічки» (1962), «Гірська стежинка» (1965), «Світле озерце» (1975), «Ватра» (1980), «Смерековий край» (1985), «Лісовий світанок» (1986), «Світлячок та бджілка» (1989). Для творів Ж. характерний елемент казковості. На вірші Ж. писали музику

А. Кос-Анатольський, А. Філіпенко, Б. Фільц, Л. Дичко та інші композитори — опубл. у пісенних збірниках «Пісні для дітей» (1974), «Сонечко», «Барвінок» (обидві — 1983), «Журавлик» (1989). Виступає зі статтями з проблем педагогіки та психології, упорядковує ряд посібників для учнів початкових класів. Окремі твори Ж. перекладено рос., білорус., лят., молд., тадж., туркм., казах., болг., чес., словац., угор. мовами.

Тв.: Рос. перекл. — Лесные часы. М., 1974; Кукушкины сапожки. М., 1981; Рассвет. М., 1987.

Літ.: Зимоля М. Поезія, опромінена любов'ю. «Дошкільне виховання», 1986, № 1. Ю. І. Балега.

ЖУПАНЧИЧ (Župančič) Отон (23.I 1878, с. Виниця, Словенія — 11.VI 1949, Любляна) — словен. поет, член Словен. академії наук і мистецтв з 1939. Закінчив 1902 Віден. ун-т. Очолював словен. нац. театр (1918—49). Представник прогрес. літ. течії «словенський модерн». На поч. творчого шляху зазнав впливу модернізму (зб. «Чаша сп'яніння», 1899). Згодом у його віршах запановують соціальні мотиви (збірки «По рівнині», 1903; «Монологи», 1908; «На зорі Видового дня», 1920), постає реалістич. образ Словенії, поневоленої австро-угорською монархією (поема «Дума», 1908). У віршах «Пісня ковалів» (1910), «Цвяхарська» (1912) звеличили робітн. клас. Зб. «Барвінок під снігом» (1945) — про визвольну боротьбу народів Югославії в роки 2-ї світової війни. Автор збірок для дітей «Писанки» (1900), «Сто загадок», «Ціцибан» (обидві — 1915), істор. драми «Вероніка Десеницька» (1924). Належав до літ.-політ. т-ва «Задруга» (засн. в 90-х рр. 19 ст.), члени якого цікавилися творами Т. Шевченка, О. Пушкіна, М. Лермонтова. Вплив Шевченкової поезії позначився на окремих творах Ж. (поема «Дума»), йому належить також переспів укр. нар. пісень («Вітер», «Сосна»). Переклав «Вечірню пісню» С. Воробкевича (1895). 1928 журн. «Червоний шлях» вмістив замітку про святкування 50-річчя від дня народження поета «Ювілей Отона Зупанчича». Окремі вірші Ж. переклали В. Лучук, В. Гримич.

Тв.: Укр. перекл. — [Вірші]. В кн.: Передчуття. К., 1979; Чуєш, поете? «Всесвіт», 1987, № 11; Рос. перекл. — Пробуждение. М., 1961; Лядика. М., 1978.

Літ.: Юшук І. П. Український струмінь у словенській поезії кінця XIX — початку XX ст. «Слов'янське літературознавство і фольклористика», 1967, в. 3; Гримич В. За Кобзареву луною. «Всесвіт», 1983, № 3. І. П. Юшук.

ЖУР Петро Володимирович [13(26).X 1914, с. Гарбузин, тепер Корсунь-Шевченківського р-ну Черкас. обл.] — рос. і укр. рад. письменник, літературознавець, перекладач. Член КПРС з 1940. Учасник Великої Вітчизн. війни. Закінчив 1950 Ленінгр. ун-т. Автор праць з питань рос.-укр. літ. зв'язків. Дослідник життя і творчості Т. Шевченка. В худож.-докум. книгах «Шевченківський Петербург» (1964), «Третя зустріч» (1970), «Літо перше» (1977), «Дума про огонь» (1984), «Шевченківський Київ» (1989) широко використав нові документи і матеріали про Кобзаря. Брав участь у створенні «Шевченківського словника» (т. 1—2, 1976—77). Переклав рос. мовою ряд творів Лесі Українки, П. Тичини, М. Рильського, М. Вайсана, В. Сосюри, А. Малишка, М. Терещенка, П. Воронька, Д. Павличка, І. Драча, В. Бровченка, Янки Купали, Якуба Коласа та ін. Автор спогадів про М. Рильського, П. Усенка, Івана Ле, М. Вайсана та ін. Один з організаторів традиції Шевченківських днів у Ленінграді. Лауреат Держ. премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1980).